

Въздействие на пестицидите върху здравето

През последните няколко десетилетия различните химически вещества – инсектициди и пестициди, които представляват силни отрови, все повече се използват в селскостопанското производство. Отравенията с тях стават като се консумират недостатъчно измити плодове и зеленчуци, предварително обработени с тези селскостопански отрови за борба с вредители или още по-често чрез вдишване или приемане през устата. В практиката най-често се срещат отравяния от фосфорорганични съединения, халогенирани въглеводородни пестициди и отравяния с динитрокрезолони съединения.

1. Отравяния с фосфорорганични пестициди и инсектициди

Тези съединения са мастно разтворими. Те попадат в човешкия организъм чрез недостатъчно защитена кожа, лигавици. Промените в организма настъпват след около 20-30 минути след приемане на отровата. Появяват се силна отпадналост, главоболие и световъртеж, гадене с повръщане, болка в корема (*ЕПИГАСТРИУМ*). Постепенно се появяват силно слюно течение, изпотяване, сълзотечение, секреция на бронхите с кашлица и затруднение в дишането, слабост при кръвообращението. При тежки отравяния бързо настъпва дихателна и сърдечна недостатъчност. Лечението се извършва в болнична обстановка.

1. Отравяния с халогенирани въглеводородни пестициди и инсектициди. Тези отровни субстанции проникват в човешкия организъм през лигавиците на дихателната система и на храносмилателния апарат по време на работа с тях. Като мастно разтворими проникват през кожата и увреждат *ПАРЕНХИМНИ* органи (ч. Дроб, бъбреци, сърце) централна нервна система и периферни нерви. След приемането на отровата през устата се появява гадене, тежест в корема, присвиваща болка в *ЕПИГАСТРИУМА*, повръщане, често диария, главоболие, световъртеж, невъзможност за движение на крайниците и гърчове. Някои хора с отравяния умират с тежки чернодробни и бъбречни увреждания, други с мозъчна смърт. Лечението се извършва болница, но винаги остават промени в организма.

2. Остро отравяне с динитрокрезолони инсектициди. В организма проникват чрез лигавиците и по-рядко през кожата. Тези съединения блокират метаболитните процеси в организма и пазстроят дълбоко обмяната на веществата. Предизвикват промени в *ПАРЕНХИМНИТЕ*

органи. Характерно е, че отровата се натрупва в тъканите и действа продължително време след спирането на контакта с нея. Появява се обща отпадналост, лесна омор, повишаване на телесната температура до 40-41 градуса по Целзий, обилно изпотяване и сърдечни ритъмни разстройства. По кожата и по склерите се появява жълтевина(*ИКТЕР*)

). Черният дроб се увеличава и става силно болезнен, дишането се учестява и става повърхностно. Лечението се извършва в болница. Прогнозата е неблагоприятна.

Профилактиката на отравяне със селскостопански отрови се състои в широка здравна просвета на населението. Налага се специална подготовка на лицата работещи с тези отрови за използване на лични защитни предпазни средства. Предпазливо и грижливо да се съхраняват селскостопанските отрови. Обилно измиване с течаща хладка вода на плодовете и зеленчуците, третирани с инсектициди. В много случаи се съветват тяхното белене преди консумация.

Здравната просвета и хигиенни мерки са в състояние да ограничат до минимум токсичното въздействие на инсектицидните препарати върху селскостопанските работници, работещи с тях.

(А. Димитров 9е)